

jævne Stellet. Jeg forstaaer i Fald ikke bedre, end at man, naar man gennemfører Love om Tiendeafløsning, gaar noget i Retning af at udvise Sted til mellem Hovedgaardsjord og Bondejord. Landbokommis- sionen har Flertallet ment — ja, jeg tror næsten, at der var Enstem- ighed derom — at der ikke var nogen Fare ved under visse Forhold at tillade Sammenlægning af Hovedgaardsjord og Bondejord. Der var dernæst et andet Punkt, som det ærede Medlem fremdrog, og som jeg vilde gøre en Bemærkning om. Han mente, at det var mere heldigt at holde sig til Hartkornet end til Matrikulstatsterne, men lige i samme Aand- dræt søgte han at gøre gældende, at naar vi holdt os til en Tønde Hartkorn, som Grænsen for Selvejergaardens Ud- stykning, var det dog noget for lidt. Jeg er af samme Anskuelse, at det er for lidt, i alt Fald under visse Forhold. Vi ville i alt Fald kunne faa det Tilfælde, at vi, naar vi holde os strengt til 1 Td. Hartkorn, kunne faa Gaardene bragte ned flere Steder ikke saa lidt under 7 Tønder Land — under de 6 ville vi maaste ikke komme, for i der vist ikke findes Steder, hvor der hviler 1 Tønde Hartkorn paa 6 Tønder Land — og det maa jo erindres, at det er meget smaa Gaarde, hvortil der kun er lagt 6—7 Tønder Land. Paa andre Steder ville vi ved at holde paa 1 Td. Hartkorn faa meget store Arealer og ikke altid faa meget daarlige Arealer. Derfor har Landbokommis- sionen ment, at vi maaste nok kunde gaa til at lægge Bonite- ringen til Grund i Stedet for Hartkornet eller maaste ved Siden af Hartkornet, og vi have ment, at naar vi holdt os til 1½ Tdr. Land boniteret Jord, ville Gaardene ikke blive for smaa, og at i hvert Fald Gaarde paa 12 Tønder boniteret Jord i mange Tilfælde især paa Verne, ville blive større Gaarde, end Gaarde paa 1 Tønde Hartkorn. Altsaa naar vi se ret paa Sagen, er det i Virkeligheden et Spørgsmaal, om der op- naas stort ved at holde paa denne Tønde Hartkorn — den hviler paa det historiske Grundlag, det skal jeg indrømme — i Stedet for at gaa over til at se paa Jordens Beskaffenhed og sige: naar Jorden er saa god, kan det lade sig gøre at indstrænke Arealer. Smid- lertid er det Ting, som sandsynligvis let lade sig ordne i et Udvalg, og derfor skal jeg ikke udtale mig mere om selve Forslaget, men kun sige, at jeg mener, at den ærede Minister i det store og hele har truffet det rette, og at vi paa Grund heraf kunne faa Forholdet ordnet klarere og tydeligere, end det var i Fortiden.

Bønløfte: Ja, jeg er ikke fuldt enig med de to ærede foregaaende Talere i, at vi ikke maa gaa ned under 1 Td. Hartkorn ved Udstykning af Bøndergaarde. Jeg vil ikke paasaa, at det er absolut den rette Grænse, men det forekommer mig dog, at Vandets Borgere inden for visse bestedne Grænser maatte have Frihed til at sælge ud i Styk- vis af deres Jord, saaledes som de kunne. Og dersom det forholder sig rigtig, hvad vi have talt om i samfulde fire Dage, at de smaa Brug give den bedste Drift og den største Indtægt, og at flere Familier kunne leve af store Arealer, naar de udstykses, end naar de ikke blive det, er jeg ikke sikker paa, at de Herrers Paastand er rigtig, om vi ikke bør søge at bringe det ud af Jorden, som vi kunne. Smidlertid, Størrelsen komme vi vel nok overens om. Jeg er glad ved, at der er indsat Bestemmelser om, at de saa- kaldte Pligthouse kunne bevares for Frem- tiden, men jeg beklager, at der ikke samtidig er taget Hensyn til de bestaaende Huse, som ikke ere Pligthouse. Saa vidt jeg erindrer, havde vi i Fjor til Forhandling et privat Lovforslag, som omhandlede dette Emne, og det paagældende Udvalg henstillede til Land- bokommis- sionen at tage dette Spørgsmaal op, hvilket den lovede, men der er ikke i det foreliggende Forslag nogen Anthydning af Bestemmelser, vedrørende Bevarelsen af de nuværende Huslodder. Dette er et Savn, thi naar man færdes rundt omkring paa Landet, ser man i alt Fald mange Steder, hvorledes disse Huse forsvinde. Jeg kan saaledes nævne, at i den Landsby, hvor jeg har boet i 40 Aar, var der oprindeligt 17 Gaarde og 19 Huse med Jord, men disse sidste ere nu forsvundne alle sammen paa 3—4 nær og gaaede ind under Gaardene, hvad der efter min Mening ikke er heldigt. Endelig er der et lille Punkt, jeg endnu vil nævne; jeg erkender, at det er et silbent Punkt, som nærmest berører Godsejernes Interesser. Det er Udstyningen af Fred- stovene. Forstaaer jeg Paragraffen ret, maa ingen Fredstov udstykses, saa den bliver under 100 Tdr. Land, og hvad der er under 200 Tdr. Land, maa ikke deles. Det er en Bestemmelse, der forekommer mig uheldig. Sæt, at jeg har en saadan Fredstov paa 199 Tdr. Land, og jeg har to Børn, der skulle arve, hvad jeg har, saa maa de ikke dele denne. Hvem af dem skal da have den? Skulle de sælge den hele? Bevare den kunne de ikke, naar de ikke maa dele den, og at have den i Fællesskab er ikke heldigt. Jeg henstiller, om der ikke kunde gøres nogen Ændring paa dette Punkt.